

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

9 клас

Варыянт 2

Заданне 1.

Слова	Лексічнае значэнне	м. р. / ж. р.
<i>медаль</i>	Знак у выглядзе металічнага кружка з рэльефным адбіткам і надпісам для ўзнагароды за асаблівыя заслугі	<i>м. р.</i>
<i>продаж</i>	Гандаць, тавараабарот	<i>м. р.</i>
<i>педаль</i>	Нажны рычаг у машынах, механізмах і пад.	<i>ж. р.</i>
<i>россып</i>	Што-н. рассыпанае ў вялікай колькасці	<i>м. р.</i>
<i>залез</i>	Месца залягання карысных выкапняў	<i>м. р.</i>
<i>квецень</i>	Кветкі (на дрэвах, раслінах, лузе і пад.)	<i>ж. р.</i>

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 2.

Словы без прыстаўкі	Словы з адной прыстаўкай	Словы з дзвюма прыстаўкамі
сподак	с-хаваць,	да-вы-браць
даказаць (тэарэму)	абяз-долець	ня-з-выкла
выдатніца	па-сёлішча	вы-з-валіцель
	неда-спаць	
	вы-бары	
	пад-летак	

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 3.

<i>авечка</i>	<i>Гадаваць</i>	<i>авечкагадоўля / авечкагадовец / авечкагадоўчы</i>
<i>вугаль</i>	<i>Здабыць</i>	<i>вуглездабыча</i>
<i>высокі</i>	<i>Якасьць</i>	<i>высакаякасны</i>
<i>жыццё</i>	<i>Сцвярджаць</i>	<i>жыццесцвярджальны</i>
<i>закон</i>	—	—
<i>кароткі</i>	<i>Хвост</i>	<i>караткахвосты</i>
<i>слова</i>	<i>Утвараць</i>	<i>словаўтваральны</i>

За кожны правільны адказ – 1 бал. За лішнія (сёмае) слова адымаецца 0,5 бала.

Заданне 4.

Злітнае напісанне	Напісанне праз дэфіс
сельскагаспадарчыя культуры	глебава-гідралагічныя ўмовы
усходнееўрапейскія масівы	ландшафтна-рэкрэацыйная тэрыторыя
холадалюбныя жывёлы	
шыракалістыя лясы	

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 5.

Прыклады	Трэцяе лішняе (нумар)	Тлумачэнне
<i>I. Від сувязі паміж словамі ў словазлучэнні:</i> 1) загад маўчаць; 2) моцна рызыкаваць; 3) чырвоны ад сораму.	3	1 і 2 – прымыканне; 3 – кіраванне
<i>II. Тып выказніка:</i> 1) Народная песня багатая на жанры (А. Бачыла). 2) Розніца ва ўзросце не мела ніякага значэння (А. Бачыла). 3) На кожным кроку гітлераўцам аказвалі жорсткае супраціўленне (В. Вольскі).	1	2 і 3 – простыя дзеяслоўныя выказнікі; 1 – састаўны іменны
<i>III. Аднасастаўныя і двухсастаўныя сказы:</i> 1) 3 невясёлымі думкамі апынуўся ля сваёй хаты (Я. Галубовіч). 2) Сёння тут музей і канцэртная зала з магутным арганам (Н. Гальпяровіч). 3) 3 драўніны елак вырабляюць скрыпкі і іншыя музычныя інструменты (М. Капыловіч).	3	1 і 2 – двухсастаўныя сказы; 3 – аднасастаўны
<i>IV. Віды аднасастаўных сказаў:</i> 1) Гаспадароў дома не было (Я. Галубовіч). 2) Не чуваць ні стрэлу, ні выбухаў (В. Быкаў). 3) Вадзе ахвяравалі таксама каменныя сякеры, ежу, кветкі (Л. Дучыц).	3	1 і 2 – безасабовыя сказы; 3 – пэўна-асабовы

За кожнае правільнае вызначэнне нумара трэцяга лішняга – 0,5 бала, за кожнае правільнае тлумачэнне – 1 бал. **Выяўленне трэцяга лішняга і, адпаведна, абгрунтаванне павінны рабіцца выключна зыходзячы з названых умоў.**

Заданне 6.

звальвацца	‘пераставаць абцяжарваць каго-н.’	звальвацца з плячэй
------------	-----------------------------------	---------------------

<i>пералічыць</i>	‘вельмі мала’	на пальцах можна пералічыць
<i>прымаць</i>	‘улічваць што-н., надаючы значэнне чаму-н.’	прымаць пад увагу
<i>прыцягваць</i>	‘неапраўдана, беспадстаўна выкарыстоўваць што-н. у якасці доказаў’	прыцягваць за вушы
<i>пусціць</i>	‘дапусціць каго-н. туды, куды ён імкнецца і дзе ён найбольш небяспечны’	пусціць казла ў агарод
<i>хадзіць</i>	‘лёгка назваць (прыклад, факт і пад.), каб пацвердзіць што-н.’	далёка хадзіць не трэба

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫАНТ ПЕРАКЛАДУ:

Матылькі ляцелі з усіх бакоў на святло і падалі, абпаленыя, на абрус. Але яшчэ дзесьці ў свеце быў месяц. І гэта высветлілася толькі тады, калі Пеця (*Пятрусь, Пятрок*) і Зоя апынуліся ў самай глыбіні саду. Скрозь (*праз*) дзіркі ў лістоце (*лісці*) пранікала такое яркае і такое чароўнае месячнае святло, што нават бялкі вачэй дзяўчынкі адлівалі (*пераліваліся*) распаленай (*гарачай*) сінню, і такой жа (*такой самай*) сінню бліснула ў кадцы пад старым абрыкосам цёмная вада, у якой плавала чыясыці (*нечая*) цацачная лодачка.

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

№ п.п.	Сцверджанні	Так	Не
1	Верш адносіцца да інтымнай лірыкі		+
2	Верш напісаны 4-стопным харэем	+	
3	Верш мае перакрыважаную рыфмоўку		+
4	У першым радку выкарыстаны эпітэт		+
5	У вершы адсутнічае лірычны герой		+
6	Аўтар выкарыстаў анафару	+	
7	Верш падзелены на строфы	+	
8	Сярод асноўных тэм твора можна назваць тэму пошуку сэнсу жыцця і экалагічную	+	
9	Адной з сінтаксічных фігур у вершы з’яўляецца інверсія	+	
10	У вершы чаргуюцца мужчынскія і жаночыя рыфмы	+	
11	Аўтар прысвяціў верш падзеям аварыі на Чарнобыльскай АЭС		+
12	Сярод іншых сродкаў мастацкай выразнасці аўтар выкарыстаў параўнанне	+	

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 9.

9 клас. Комплексная работа. Варыант 2. Даведка для журы

Аўтар	Назва твора	Лішні элемент
Аляксей Дудараў	<i>“Вечар”</i>	пралог
Уладзімір Караткевіч	<i>“Паром на бурнай рацэ”</i>	падзел на акты
Генрых Далідовіч	<i>“Губаты”</i>	эпіграф
Канстанцін Вераніцын	<i>“Тарас на Парнасе”</i>	прысвячэнне

За кожны правільна вызначаны элемент – 1 бал, за кожнага правільна названага аўтара – 0,5 бала.

Заданне 10.

Ацэнка задання складаецца з двух кампанентаў: ацэнкі выбару эпізодаў з тлумачэннем выбару і ацэнкі закадравага тэксту.

За кожны эпізод з тлумачэннем – 0,5 бала.

Закадравы тэкст:

<i>Крытэрыі</i>	<i>Колькасць балаў</i>
<i>Прадстаўленне асноўных герояў</i>	<i>1</i>
<i>Тлумачэнне гледачу, пра што фільм</i>	<i>1</i>
<i>Захаваў інтрыгі</i>	<i>1</i>
<i>Сувязь тэксту з выбранымі эпізодамі</i>	<i>1</i>
<i>Колькасць слоў у тэксце, не большая за 200</i>	<i>0,5</i>